

6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, stanowiące podstawę normatywną do wydania tego rozporządzenia (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 maja 2002 r., P 1/01).

2. Wymienione przepisy ustawy korporacyjnej i rozporządzenie wydane na ich podstawie są niezgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

2.1. Artykuł 92 ust. 1 Konstytucji, stanowi:

Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

2.2. Artykuł 22⁵ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, stwierdza:

Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Naczelnej Rady Adwokackiej, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości, stanowiących podstawę do zasądzenia przez sądy kosztów zastępstwa prawnego, mając na względzie, że ustalenie opłaty wyższej niż stawka minimalna, o której mowa w ust. 3, lecz nieprzekraczającej sześciokrotności tej stawki, może być uzasadnione rodzajem i zawartością sprawy oraz niezbędnym nakładem pracy radcy prawnego.

Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Naczelnej Rady Adwokackiej, określi, w drodze rozporządzenia, stawki minimalne za czynności radców prawnych, o których mowa w ust. 1, mając na względzie rodzaj i zawartość sprawy oraz wymagany nakład pracy radcy prawnego.

2.3. Analiza powyższych przepisów upoważniających wskazuje, iż ustawodawca przyjął na wstępie, iż konieczne jest ustalenie w pierwszej kolejności wysokości stawek minimalnych, a więc stawek, które dotyczą treści umów cywilnoprawnych zawieranych przez radcę prawnego z jego klientem, a następnie - w oparciu o te stawki - właściwe miało stać się ustalenie stawek opłat za czynności radcy prawnego w postępowaniu sądowym. Stąd potwierdzenie wadliwości któregośkolwiek z ustanowionych upoważnień, a więc dotyczącego stawki minimalnej lub odnoszącego się do opłat za czynności podejmowane przed sądem, prowadzi do niezgodności z art. 92 ust. 1 Konstytucji nie tylko ułomnej delegacji, ale także wydanego na jej podstawie rozporządzenia.

2.4. Odnosząc się bezpośrednio do treści przepisów zawierających oceniane upoważnienia Sąd stwierdza, że wytyczne dotyczące określenia wysokości stawek minimalnych zawarte w obowiązujących przepisach, nie

spełniają warunku szczególności wymaganego art. 92 ust. 1 Konstytucji. Wytyczne ujęte w art. 22⁵ ust. 3 ustawy o radcach prawnych nakładają obowiązek uwzględnienia rodzaju i złożoności sprawy oraz wymaganego nakładu pracy radcy prawnego. Wymienione pojęcia mają wyjątkowo ogólnikowy charakter, a usunięcie którejkolwiek z wytycznych nie wprowadziłoby w istocie jakiegokolwiek merytorycznej, istotnej zmiany. Można bowiem stwierdzić, iż tak określone wytyczne mogłyby się w istocie sprowadzać do konieczności uwzględnienia rodzaju sprawy, gdyż złożoność sprawy jest zwykle konsekwencją rodzaju sprawy, a rodzaj sprawy wpływa na nakład pracy. Można byłoby zamiennie pozostawić wyłącznie potrzebę uwzględnienia złożoności sprawy, gdyż ta niewątpliwie wynika z rodzaju sprawy i wiąże się z odpowiednim nakładem pracy radcy prawnego. W końcu tak ogólnikowo sformułowane wytyczne mogłyby nakładać obowiązek uwzględnienia wymaganego nakładu pracy pełnomocnika, bo ten niewątpliwie jest konsekwencją rodzaju i złożoności sprawy. Ustawodawca użył zatem kilku pojęć, których zakres i odczytanie nie wprowadza żadnych dodatkowych warunków, przy czym każda z zamiennych i równoważnych w istocie wytycznych dotknięta jest wyjątkową ogólnikowością. W tej sytuacji jakakolwiek dowolna zmiana obowiązujących stawek, w tym stawek znajdujących zastosowanie w przedmiotowej sprawie, nie doprowadzi do sprzeczności tej stawki z funkcjonującymi wytycznymi. Przykładowo zatem zastąpienie kwoty **3600 złotych** ujętej w § 6 pkt 6 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych kwotą **36 złotych** lub **360 złotych**, czy też **36.000 złotych**, nie skutkuje sprzecznością którejkolwiek z tych stawek wynagrodzenia z aktualnie obowiązującymi wytycznymi. Jeżeli zatem hipotetyczne **10.000.** zwiększenie lub zmniejszenie stawki wynagrodzenia, a więc o **1.000.000%**, nie doprowadza do sprzeczności każdej z granicznych (skrajnych) stawek z obowiązującymi wytycznymi, to niewątpliwie taki wynik przeprowadzonego testu potwierdza ogólnikowy charakter wytycznych. Oznacza to, iż Minister Sprawiedliwości nie korzystał przy wydaniu ocenianych rozporządzeń z marginesu swobody legislacyjnej, który powinien towarzyszyć stanowieniu aktów prawa wykonawczego, ale z pełnej legislacyjnej dowolności, co nie znajduje oparcia w obowiązującej Konstytucji.

2.5. Potwierdzenie zarzutu dotyczącego niezgodnością z art. 92 ust. 1 Konstytucji przepisów delegacyjnych odnoszących się do stawek minimalnych skutkuje, z uwagi na istniejące powiązanie normatywne, niezgodnością z Konstytucją także przepisów upoważniających dotyczących bezpośrednio kosztów zastępstwa przed organami wymiaru sprawiedliwości, a więc upoważnienia ujętego w art. 22⁵ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach

prawnych. Niezależnie od tego dostrzec należy, iż także w tym przepisie powtórzone zostały te same ogólnikowe wytyczne zastosowane do stawek minimalnych. Z tych też powodów niezgodność art. 22⁵ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wynika nie tylko z wadliwości upoważnienia zawartego w art. 22⁵ ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, ale także bezpośrednio brzmienia tego upoważnienia.

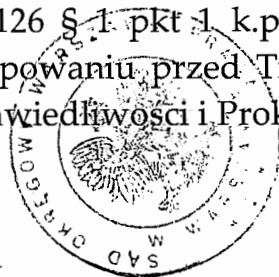
2.6. Niezgodność z art. 92 ust. 1 Konstytucji przepisów upoważniających prowadzi wprost do sprzeczności ze wskazanym wzorcem konstytucyjnym także rozporządzenia wykonawczego wydanego na ich podstawie, a więc rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

3. Pytania sformułowane w pkt. 3-5 postanowienia mają charakter pytań ewentualnych, które staną się aktualne w przypadku odstąpienia przez Trybunał Konstytucyjny od poglądu prawnego wynikającego z przywołanego wyroku z dnia 29 maja 2002 r., (P 1/01), a więc stanowiska co do skuteczności (dopuszczalności) wystąpienia przez Sąd pytający z pytaniem prawnym dotyczącym rozporządzenia wykonawczego, a nie wyłącznie poszczególnych przepisów w nim zawartych.

3.1. Zakładając zatem możliwość odstąpienia przez Trybunał Konstytucyjny od przywołanego poglądu prawnego Sąd zarzuca nadto, iż § 6 pkt 6 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych, jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji, gdyż wydanie tego przepisu nastąpiło w oparciu o blankietowe upoważnienia, co zostało umówione w pkt. II. 2. uzasadnienia. Z tych też względów uchybia Konstytucji § 2 ust. 1 i 2 oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Nadto przepisy te zawierają regulacje wychodzące poza zakres udzielonego upoważnienia, a ich treść mogłaby raczej stanowić element wytycznych zawartych w upoważnieniach ustawowych, a nie fragment rozporządzenia, które powinno dotyczyć wyłącznie opłat właściwych w poszczególnych sprawach.

4. Przepisy rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych znajdują zastosowanie w przedmiotowej sprawie, co czyni dopuszczalnym wystąpienie z pytaniem prawnym dotyczącym przepisów upoważniających, rozporządzenia wydanego na ich podstawie lub przepisów zawartych w tym rozporządzeniu.

5. Wypełniając obowiązek określony w art. 32 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym w zw. z art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c., Sąd pytający występuje o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym z udziałem Sejmu, Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego.

Na oryginalnie własnym podpisie:
Za zgodność z oryginałem: Protokolant sądowy
Justyna Kowalik